

geschiedenis en staatsinrichting CSE BB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

1 B

2 A

3 **maximumscore 2**

Bij reden 1 hoort kaart C (Troelstra).

Bij reden 2 hoort kaart B (Kuyper).

Bij reden 3 hoort kaart A (Thorbecke).

Indien drie antwoorden juist	2
Indien twee antwoorden juist	1
Indien minder dan twee antwoorden juist	0

4 C

5 D

6 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat:

De financiering van het onderwijs veranderde want het bijzonder onderwijs werd voortaan door de overheid betaald.

7 **maximumscore 3**

	rooms-katholieke zuil	protestants-christelijke zuil	socialistische zuil
omroeporganisaties	1	6	2
gezondheidszorg	3	4	5

Indien zes antwoorden juist	3
Indien vier of vijf antwoorden juist	2
Indien twee of drie antwoorden juist	1
Indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Uitspraak 1 hoort bij verdachte.
 Uitspraak 2 hoort bij officier van justitie.
 Uitspraak 3 hoort bij rechter.
 Uitspraak 4 hoort bij advocaat.

Indien vier antwoorden juist 2
 Indien twee of drie antwoorden juist 1
 Indien minder dan twee antwoorden juist 0

9 maximumscore 2

Indien vier antwoorden juist 2
 Indien twee of drie antwoorden juist 1
 Indien minder dan twee antwoorden juist 0

10 maximumscore 2

De twee agendapunten die niet bij de functie van koningin horen, zijn:

- Stuk van de troonrede schrijven 1
- Naar de Tweede Kamer om een uitspraak van Willem-Alexander te verdedigen 1

Historisch overzicht vanaf 1900

---

11 A

Vraag	Antwoord	Scores
12	<p>maximumscore 2</p> <p>Andere militaire middelen waren (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – loopgraven – pantservoertuigen / tanks / moderne bewapening – mitrailleurs – het gebruik van prikkeldraad 	
	per juist antwoord	1
13	A	
14	<p>maximumscore 3</p> <p>Bij begrip a hoort foto 4. Bij begrip b hoort foto 2. Bij begrip c hoort foto 5. Bij begrip d hoort foto 1. Bij begrip e hoort foto 3.</p>	
	Indien vijf antwoorden juist	3
	Indien drie of vier antwoorden juist	2
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien minder dan twee antwoorden juist	0
15	C	
16	A	
17	D	
18	<p>maximumscore 2</p> <p>Bij Churchill hoort Geallieerden. Bij Hitler hoort As-mogendheden. Bij Stalin hoort Geallieerden. Bij Roosevelt hoort Geallieerden.</p>	
	Indien vier antwoorden juist	2
	Indien twee of drie antwoorden juist	1
	Indien minder dan twee antwoorden juist	0
19	B	
20	C	
21	A	

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 1 Eerst 3, daarna 1 en ten slotte 2. <i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i>	
23	maximumscore 2 Bij foto A past beschrijving 3 (= distributie van goederen). Bij foto B past beschrijving 1 (= collaboratie met de Duitsers). Bij foto C past beschrijving 2 (= deportatie van joden). Indien drie antwoorden juist Indien twee antwoorden juist Indien minder dan twee antwoorden juist	 2 1 0
24	D	
25	maximumscore 2 • persoon 1 (Chroesjtsjov) • persoon 4 (Kennedy)	 1 1
26	maximumscore 2 Uitspraak 1 is gedaan door de Sovjetunie. Uitspraak 2 is gedaan door de Verenigde Staten. Uitspraak 3 is gedaan door de Sovjetunie. Uitspraak 4 is gedaan door de Verenigde Staten. Indien vier antwoorden juist Indien twee of drie antwoorden juist Indien minder dan twee antwoorden juist	 2 1 0
27	C	
28	maximumscore 2 • Afbeelding A hoort bij nummer 2 (= de opkomst van een consumptie- maatschappij) • Afbeelding B hoort bij nummer 3 (= de verhouding tussen Nederland en de Europese Unie)	 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2 Uitspraak 1 is juist. Uitspraak 2 is onjuist. Uitspraak 3 is juist. Uitspraak 4 is onjuist.	
	Indien vier antwoorden juist	2
	Indien twee of drie antwoorden juist	1
	Indien minder dan twee antwoorden juist	0
30	maximumscore 2 Bij letter A hoort afbeelding 3. Bij letter B hoort afbeelding 1. Bij letter C hoort afbeelding 2.	
	Indien drie antwoorden juist	2
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien minder dan twee antwoorden juist	0
31	C	
32	C	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

vraag 2	F. Holzauer, Spelregels voor het samenleven, Leiden 1986, pag. 49 en 138.
vraag 3	Stratengids van Den Haag, Den Haag 1981, pag. 75, 85 en 93.
vraag 4	www.geheugenvannederland.nl
vraag 8	bewerkt door Cito/Cevo (naar: J. Wijne e.a., Achter het heden, Groningen 1981, pag. 111).
vraag 10	naar: C. Arps, Wij, Baarn 2005, pag. 66-67.
vraag 11	A. de Beer, e.a., Geschiedenis in Onderwerpen, 4 Mavo, Amsterdam 1978, pag. 4.
vraag 12	A. Zwart e.a., Oorlog en Crisis, Rotterdam 1977, pag. 70.
vraag 13	C. Brandts e.a., Levende herinnering, Zaltbommel 2004, pag. 146

- vraag 14 foto 1, 2 en 3: W. van de Hulst en K. Koch, Ooggetuigen van de Eerste Wereldoorlog, Amsterdam 2004, pag. 33, 58, en 228.
foto 4: <http://www.ww1-ww2-commemorations.com/images/lebizot.jpg>
foto 5: <http://www.1914-1918.org/GWFimages/post-7367-1128960049.jpg>
- vraag 15 J. de Wringer (red), Het Leven in de crisisjaren 1929-1939, Amsterdam z.j., pag. 36.
- vraag 19 J. Beetsma e.a., Geschiedeniswerkplaats HAVO/VWO examenboek 1983 Nationaal-socialisme in Duitsland (1918-1945), Groningen 1982, pag. 59.
- vraag 21 P. Romein, Burgemeesters in oorlogstijd. Besturen onder Duitse bezetting, Amsterdam 2006, pag. 335, 411 en 412.
- vraag 22 I. Matanle, Gedenkboek van de Tweede Wereldoorlog, Groningen 1994, pag. 272 en 27
R. Cartier, De Tweede Wereldoorlog, deel 2: 1942-1945, Bussum 1977, pag. 550.
- vraag 23 R. Kok ed., Documentaire Nederland en de Tweede Wereldoorlog, deel 30: Het dagelijks leven ontregeld, Zwolle 1990, pag. 707.
R. Kok ed., Documentaire Nederland en de Tweede Wereldoorlog, deel 22: Jeugd, Zwolle 1990, pag. 527.
M. Gilbert, De laatste reis. De vernietiging van de Joden in nazi-Duitsland, Utrecht 1980, pag. 159.
- vraag 25 Geschiedeniswerkplaats. Duitsland en Europa, 1945-2000, Examenkatern Mavo, Groningen 1999, pag. 33.
R. Gadney, Kennedy, Amsterdam 1983, pag. 137.
- vraag 27 http://www.adme.ru/files/paedia/print/part_18/189830/file/Picture-3.jpg
- vraag 28 J. van der Lans, Lage Landen, Hoge Sprongen, Wormer 1998, pag. 153.
Historisch Nieuwsblad. December 2003. Nummer 10, pag. 40 en 21.
- vraag 30 Nederland in de 20ste eeuw, 1945-1970, Hoogeveen 2004, pag. 51.
Algemeen Dagblad, 12 mei 2006, pag. 4.
Nederland in de 20ste eeuw, 1900-1930, Hoogeveen 2004, pag. 183.
- vraag 31 F. Behrendt, Een Europees tekenaar, Amsterdam 2005, pag. 69.
- vraag 32 Stichting Pers en Prent, Politiek in prent 2005, Utrecht 2006, pag. 24 (uit: Financieel Dagblad, 19 oktober 2005).